

Олена КОВАЛЬЧУК,

orcid.org/000-0002-5818-2332

*доктор педагогiчних наук, професор,
проректор з науково-педагогiчної роботи
Луцького нацiонального технiчного унiверситету
(Луцьк, Україна) o.kovalchuk@lntu.edu.ua*

Валентина КОВАЛЕНКО,

orcid.org/0000-0002-2416-5219

*кандидат педагогiчних наук, доцент,
доцент кафедри iноземної та української фiлологiї
Луцького нацiонального технiчного унiверситету
(Луцьк, Україна) valenti.g.kovalenko@gmail.com*

ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ТОПОНІМІЧНИХ НАЗВ ІЗ ПОЗИЦІЇ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА

Формування комунікативної компетенції у студентів під час вивчення іноземної відбувається шляхом оволодіння соціокультурною складовою частиною вивчення мови, що полегшує подолання бар'єрів спілкування, слугує розв'язанню проблем міжкультурної комунікації, а загалом сприяє формуванню діалогу культур.

Одним із завдань лінгвокраїнознавства як предмету, націленого на відтворення у навчальному процесі відомостей про національно-культурну специфіку мовного спілкування, є вивчення топонімів – лексичних одиниць, які позначають реальні, географічні назви. Топоніми у країнознавстві вивчають мову як символи регіональної культури і, таким чином, відображають історію, середовище існування та навколишнє середовище місця.

У статті розглянуто назви окремих населених пунктів і географічні назви у складі виразів і фразеологічних одиниць, котрі мають у своїй структурі топоніми. Досліджувані лінгвокраїнознавчі одиниці насамперед пов'язані з історією, культурою, економікою, національним складом населення міст і регіонів.

У процесі проведення дослідження були використані такі методи: аналітично-описовий – для розгляду та характеристики особливостей назв окремих населених пунктів, міст, штатів США, фразеологізмів, що містять географічні назви; метод аналізу – для опису елементів застосування запропонованих лексичних одиниць; процедура кількісного аналізу – для опису елементів застосування досліджуваних топонімів, які входять до складу неофіційних назв американських прізвищ міст і штатів.

Як показало дослідження, географічна назва – стилістично нейтральне слово – набуває експресивного значення у складі словосполучення та фразеологізму і стає їх невід'ємною частиною. Цьому сприяли історичні, соціальні та культурні фактори. Отже, наше топонімичне дослідження було спрямоване на встановлення зв'язку між топонімичними назвами й об'єктивною реальністю.

***Ключові слова:** топоніми, географічна назва, лінгвокраїнознавство, культурний спадок, населений пункт, фразеологічна одиниця, експресивне значення.*

Olena KOVALCHUK,

orcid.org/0000-0002-5818-2332

*Doctor of Educational Sciences, Professor,
Vice-rector for Scientific and Pedagogical Work
Lutsk National Technical University
(Lutsk, Ukraine) o.kovalchuk@lntu.edu.ua*

Valentyna KOVALENKO,

orcid.org/0000-0002-2416-5219

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology
Lutsk National Technical University
(Lutsk, Ukraine) valenti.g.kovalenko@gmail.com*

INVESTIGATION OF ENGLISH TOPONIMIC NAMES FROM THE POINT OF VIEW OF LINGUISTIC COUNTRY STUDIES

To form the communicative competence when learning a foreign language students have to master the socio-cultural component of language learning. The culture and country study as well facilitate overcoming barriers to communication, serve to solve problems of intercultural communication, and, furthermore, contribute to the formation of intercultural dialogue.

One of the tasks of linguistic country studies, as a subject aimed at reproducing in the educational process information about the national and cultural specifics of language communication, is the study of toponyms – lexical units that denote realities, geographical names. Toponyms in linguistic country study serve as symbols of regional culture and thus reflect the history, habitat and environment of the place.

The article considers the names of individual settlements, as well as geographical names in the composition of expressions and phraseological units, which have toponyms in their structure. The studied linguistic units, predominantly, are connected with the history, culture, economy, national composition of the population of cities and regions.

To provide the research, the following methods were used: analytical and descriptive method was used to consider and characterize the names of individual settlements, cities, states of the United States, as well as phraseological units containing geographical names; method of analysis was used to study the specifics of word formation in the proposed lexical units; quantitative analysis procedure method was used to describe the implementation patterns of the studied toponyms.

Research has shown that a geographical name is a stylistically neutral word which acquires an expressive meaning in word combination and phraseological unit. Our toponymic research was aimed at establishing the origin of some names of towns, states, regions and to show their connection with country's history from the point of view of linguistic country studies.

Key words: *toponyms, geographical name, linguistic country studies, cultural heritage, inhabited locality, phraseological unit, expressive meaning.*

Постановка проблеми. Серед провідних компетентнісних вимог до підготовки сучасних бакалаврів-філологів у ЗВО України є «здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань; здатність використовувати у професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку мови та літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ ст., еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників...» тощо (Про затвердження стандарту, 2019). Таке формування комунікативної компетенції студентів відбувається шляхом оволодіння соціокультурною складовою частиною вивчення мови, що полегшує подолання бар'єрів спілкування, слугує розв'язанню проблем міжкультурної комунікації, а загалом сприяє формуванню діалогу культур.

Формування соціокультурних знань і вмій передбачає поглиблення знань про країну, мова якої вивчається, її культурні, наукові, історичні реалії, суспільних діячів і культурні постаті, а також звичаї, правила, норми, ритуали. Така методика викладання іноземної мови через ознайомлення з культурою її носіїв за посередництва цієї мови має наукову назву «лінгвокраїнознавство».

Аналіз досліджень. Перші згадки про лінгвокраїнознавство з'явилися у роботі російських вчених В. Г. Костомарова та Є. М. Верещагіна «Лінгвістична проблематика країнознавства у процесі викладання англійської мови» («Лингвистическая проблематика страноведения в преподавании

русского языка иностранцам» (Москва, 1971)), де науковці «лінгвокраїнознавство» описали як «спосіб ознайомлення учнів із дійсністю країни мови, що вивчається» (Верещагін, 1976). Пізніше зміст цього терміна був переосмислений та уточнений, і «лінгвокраїнознавство» надалі почали трактувати як методичну дисципліну, націлену на відтворення в навчальному процесі відомостей про національно-культурну специфіку мовного спілкування носія мови з метою забезпечення міжкультурної компетенції учнів / студентів. Завданням лінгвокраїнознавства є вивчення елементів загальнонаціональної культури, які втілюються в літературному мовному стандарті, що обслуговує цілу націю.

Вітчизняні науковці переважно розглядають поняття «лінгвокраїнознавство» як навчальний предмет і визначають його місце у «викладанні української мови як іноземної» (Стеценко, 2009) або підкреслюють необхідність формування лінгвокраїнознавчої (Осадча, 2015) чи лінгвосоціокультурної компетентності (Zelenska, 2020), у вивченні іноземних мов як у школах, так і в ЗВО студентами-магістрами немовних спеціальностей.

Одним із найменш досліджених елементів регіональної культури в контексті лінгвокраїнознавства можна вважати топоніми, тому мета нашого дослідження – виявити походження та проаналізувати деякі окремі англійські географічні назви (топоніми), сполучення слів і фразеологізмів, до

складу яких входять географічні назви, – назви сіл і міст, районів міст, штатів тощо. Крім того, необхідно провести кількісний аналіз топонімів-реалій, які від початку свого існування відігравали важливу політико-економічну роль, були центрами культурного і світського життя. Більше того, з топонімами пов'язано багато значних, а часом і кумедних подій, відображених у словосполученнях і фразеологізмах, що розглядаються.

Для досягнення поставленої мети були використані такі методи дослідження: аналітично-описовий – для розгляду та характеристики особливостей назв окремих населених пунктів, міст, штатів США, фразеологізмів, які містять географічні назви; метод аналізу – для дослідження специфіки словотворення запропонованих лексичних одиниць; процедура кількісного аналізу – для опису елементів застосування досліджуваних топонімів, що входять до складу неофіційних назв американських прізвиськ міст і штатів.

Виклад основного матеріалу. Топонімічні дослідження мають зазвичай мультидисциплінарний характер. У будь-якій мові слова, які піддаються перетворенню в топоніми, охоплюють широкий семантичний діапазон – від імен людей, посилок на населені пункти, зоонімів, фітонімів, гідронімів, оронімів до загальних назв, що відображають природу місцевості. Проте процес формування топонімів зазнає постійних змін та оновлень, переважно тому, що реальність, на яку посилаються топоніми, зазнає змін та оновлень, іншою причиною можуть бути історичні події та зміни геополітичного простору.

Топоніми формують спеціальну групу ономастичних реалій (Єрмоленко, 2001). Як лексичні елементи, що позначають реалії, географічні назви, топоніми належать до особливо цікавих феноменів у сфері власних назв, які несуть певну соціокультурну інформацію, яскраве національне забарвлення. Саме через високий ступінь інформативності й етнокультурного наповнення топоніми є цікавими для досліджень вітчизняними і зарубіжними науковцями. Дослідники переважно характеризують вказаний різновид онімів у межах системи прізвиськ певної мовної спільноти (Леонівич, 2007: 11), аналізують конотативні топоніми як особливий тип власних імен, штатів і міст США (Канна, 2009: 12), досліджують прецедентні феномени (Селіванова, 2006: 492–493; Зосімова, 2019: 50–58).

Розглядаючи топоніми як об'єкт дослідження лінгвокраїнознавства, нагадаємо, що лінгвокраїнознавство насамперед слід розуміти як аспект методики викладання іноземних мов, у якому

досліджуються прийоми ознайомлення тих, хто вивчає мову, з новою для них культурою. Для використання чи комунікації іноземною мовою учасники мовленнєвого акту повинні мати певний досвід як нелінгвістичних знань (знань про навколишній світ), так і лінгвістичних (знання мови). Такі спільні для учасників комунікативного акту знання одержали назву фонових знань (калька з англійського *background knowledge*). Фонові знання включають насамперед загальнолюдські знання, регіональні відомості, і з погляду лінгвокраїнознавства розуміються як спільність відомостей мовців певної національної культури (Яновська, 2014).

Топоніми – невід'ємна частина фонових знань носіїв певної мови та культури; у них, немов у дзеркалі, відображена історія народу, історія заселення й освоєння певної території, тому саме ця частина лексики здавна привертає увагу не лише філологів, а й істориків, етнографів, географів тощо. Базисом є наука топоніміка, що вивчає географічні назви, їхнє походження, смислове значення, розвиток, сучасний стан, написання і вимову. Топоніміка є інтегральною науковою дисципліною, яка розташована на стику трьох наук і використовує дані із трьох галузей знань цих наук: географії, історії та лінгвістики (Гаврюшенко, 2017). Отже, топоніми – це лінгвістичні поняття, оскільки вимагають розуміння фонетичної історії мов, а також інформації про діалектологию та лексику (етимологічні та історичні словники, словники місцевих мов) тощо.

Топоніміка відрізняється надзвичайною сталістю. Як тільки слово або словосполучення перетворилося у назву населеного пункту, місцевості, річки тощо, воно відразу ж стає власною назвою, і ця особливість міцно за ним закріплюється. Географічні назви, що створені одним народом, а сприймаються іншим, який розмовляє іншою мовою, можуть піддаватися лише так званій фонетичній адаптації.

Географічні назви є носіями культурного спадку, серед них можна виділити велику групу топонімів-реалій, котрі пов'язані з якимись подіями із життя народу – носія мови та культури і виконують у мові, крім своєї основної функції найменування географічного об'єкта, низку додаткових функцій. Прикладами таких реалій можуть бути назви міст, селищ (Томашин, 1982).

Appomattox – Аппоматокс, селище у штаті Вірджинія, де в 1865 р. відбулася капітуляція південноамериканської армії під командуванням генерала Лі, і ця подія вважається закінченням громадянської війни у США (1861–1865 рр.).

Jamestown – Джеймстаун, перше англійське поселення на північноамериканському континенті, на території штату Вірджинія, в гирлі річки Джеймс.

Plymouth – Плімут (містечко у штаті Маса-чусетс, найстаріше поселення в Новій Англії, засноване отцями-пілігримами в 1620 р., які прибули на кораблі «Мейфлауер» («Mayflower»). Назване на честь англійського міста Плімут, звідки пішов у плавання через Атлантику корабель. Місце висадки має назву Plymouth Rock – Плімутська скеля чи просто Rock (скорочено від Plymouth Rock).

Yorktown – Йорктаун, місто у штаті Вірджинія, місце капітуляції англійських військ (17 листопада 1781р.), яка стала закінченням Війни за незалежність США.

Cumberland – Камберленд, селище у штаті Меріленд, де починалася Cumberland Road – Камберлендська дорога, яка відіграла велику роль в освоєнні земель за Аппалачами.

Toledo – Толідо, місто у штаті Огайо. Стало відомим через так звану «толідську війну» (Toledo war, 1835) за розподіл земельних угідь між штатами.

Abilene – Абілін, ковбойське місто у штаті Канзас, початковий пункт абілінського та чісхольмського трактів (Chisholm Trail). Чісхольмський тракт, яким переганяли худобу, простягнувся від Сан-Антоніо (Техас) до Абіліна (Канзас).

Для топонімів характерна велика кількість *прізвиськ штатів*.

The Ancient Dominion (the Old Dominion) – «старий домініон». Офіційне прізвисько штату Вірджинія, на території якого виникла перша англійська колонія на Північноамериканському континенті – Джеймстаун. Колонія була заснована «джентльменами», які розраховували на легке життя за рахунок праці інших. Звідси й походить інше прізвисько Вірджинії історичного характеру – **the Cavalier State**, «штат кавальєрів» (кавальєри Вірджинії під час англійської буржуазної революції XVII ст. виступили на боці короля, проти парламенту).

The Quaker State – «квакерський штат». Прізвисько штату Пенсільванія, заснованого як колонія квакерів Вільямом Пенном. Жителів штату називають Quakers. Квакери – члени релігійної християнської общини, заснованої в Англії в середині XVII ст. Квакери заперечують інститут священників, проповідують пацифізм, займаються благодійністю. Їх переслідували англійський уряд і англіканська церква, і, починаючи з 60-х рр. XVII ст., багато общин квакерів емігрували в Північну Америку.

The Hard-Case State – «штат тертих людей». Прізвисько штату Орегон асоціюється з важкими умовами життя перших поселенців у період колонізації штату.

The Constitution State – «штат конституції» (Коннектикут), де у 1639 р. вперше серед північноамериканських колоній були прийняті так звані «Fundamental Orders», які надалі послужили основою для конституції США.

The First State – «перший штат». Під час Війни за незалежність штат Делавер першим ратифікував конституцію США, що послужило основою для цього офіційного прізвиська.

The Last Frontier – «останній кордон». Рекламне прізвисько штату Аляска, де ще багато необжитих земель.

Інколи, маючи на увазі яку-небудь історичну подію, автор не говорить про неї прямо, а називає те місце, де вона відбулася, наприклад: *We fought Lexington to free ourselves, we fought Gettysburg to free others* (Fr. Norris). Lexington – Лексингтон (місто в Америці, де відбулася перша битва під час Війни за незалежність північноамериканських колоній 1775–1783 рр.); Gettysburg – Геттісберг (місто, де 1–3 липня 1863 р. північні штати отримали вирішальну перемогу над рабовласниками Півдня під час громадянської війни у США).

У цьому реченні метонімічне вживання географічних назв особливо ускладнює розуміння, оскільки в аналогічних випадках для адекватного сприйняття всього того, що заховано за географічною назвою, недостатньо лише географічних знань – необхідні також і знання історії країни.

Ще важче, не знаючи історії, розібратися із вживанням і перекладом фразеологізмів, котрі містять географічні назви. Розглянемо деякі англійські фразеологізми, до складу яких входять географічні назви (Клычков, 1987).

All ship-shape and Bristol-fashion або **Bristol-fashion and ship-shape** – у зразковому порядку.

Із XIV–XV ст. місто Брістоль стало другим (після Лондона) портом країни. На його верфях будувалися чудові кораблі, які здійснювали багатомісячні подорожі до берегів Америки й Африки. Заслужена слава кораблів, збудованих у Брістолі, відображена в цьому фразеологізмі.

Brummagem або **brumma button** – фальшива монета.

Brummagem – спрощ. від Birmingham. У XVII ст. в Бірмінгемі широкого розмаху набуває карбування фальшивих монет, а також виробництво дешевих, зроблених без смаку прикрас, які імітували справжні коштовності.

У XIX ст. слово Birmingham набуває нового зневажливого відтінку, пов'язаного із промисловим переворотом, що відбувся в Англії, і зміною вигляду багатьох міст країни. Сірі промислові міста з чорними димарями (серед них Бірмінгем – одне з перших промислових міст Англії) стали уособленням пошуків нового, незрозумілого життя, яке не сприймається прихильниками старої сільської Англії.

To grin like a Cheshire cat – усміхатися, посміхатися на весь рот (досл. посміхатися як чеширський кіт).

Існують такі пояснення походження цього фразеологізму:

1. Англійське графство Чешир здавна славиться своїми сирами. Певний період часу головам чеширського сиру надавали форму котячої голови, яка шкірилася на весь рот.

2. На родинному гербі однієї зі шляхетних сімей, які проживали у графстві Чешир, був зображений лев. Багаторазове копіювання місцевими художниками геральдичного знаку для різноманітних вивісок призвело до того, що грізний «цар звірів» став подібний на усміхненого кота.

To send smb. to Coventry – бойкотувати когось, перестати спілкуватися з кимось, ігнорувати когонебудь (досл. відправити когонебудь у Ковентрі). Лексикографічні джерела пропонують такі варіанти тлумачення походження цього фразеологізму:

1. Під час англійської буржуазної революції (XVIII ст.) у місті Ковентрі знаходилася тюрма, до якої під охороною dopravляли супротивників нової буржуазної влади. Ковентрі, таким чином, був для роялістів місцем заслання і вигнання.

2. Жителі Ковентрі відчували глибоку неприязнь до солдатів, котрі розташовувалися на постіях у їхніх будинках. Це почуття неприязні було настільки сильним, що, якщо жінку бачили в товаристві військового, то з нею відразу поривали всі стосунки. Ворожість жителів міста стала причиною того, що військова служба в Ковентрі вважалася неприємною і небажаною повинністю, виразом громадського осуду, відчуженням від інших людей.

True as Coventry blue – вираз, який вживається під час укладання комерційної угоди й означає, що угода має чесний характер. Цей фразеологізм пов'язаний зі словосполученням Coventry blue, яке мало значення «справжній синій колір»: у місті Ковентрі знали секрет виробництва синьої фарби, що не линяла під час прання.

A (wise) man of Gotham – людина, котра робить дурниці. Готам – населений пункт, що знаходиться недалеко від міста Нотінгема. Ніхто не знає напевно, коли і чому англійські дотепники вибрали героями своїх жартів і анекдотів жителів

Готама. Згідно з однією з версій вони здійснювали численні дурниці, роблячи це навмисно, щоб уникнути сусідства короля Джона, який збирався збудувати недалеко від Готама свій замок-фортецю. Жителі Готама, зрозумівши, що король обкладе їх додатковими податками, вирішили піти на хитрощі та вдати із себе божевільних. Коли королівські посланці побачили багато людей, котрі здійснювали безглузді вчинки, вони поспішили покинути Готам і переконали короля Джона не влаштовувати поруч свою резиденцію. Ось чому жителям Готама приписують вираз «more fools pass through Gotham than remain in it» – більше дурнів проїжджає через Готам, ніж живе в ньому.

Go to Halifax, Go to Bath – вирушай у Галіфакс, вирушай у Бат (евфемізми, що замінюють вираз «Йди до біса»).

Галіфакс – місто у графстві Йоркшир. Волоцюги і злидарі, які блукали дорогами середньовічної Англії, обходили його стороною. У місті, відомому своїми ткацькими мануфактурами, аж до 1650 р. діяв закон, що надавав його жителям право вимагати смертної кари для кожного, хто був викритий у крадіжці куска тканини вартістю більше 13,5 пенса. Рішення суду виконувалося за допомогою спеціального механічного пристосування, яке нагадувало гільйотину (Halifax Gibbet) і здобуло собі недобру славу. Таким чином, вираз to go to Halifax набув значення «йти на смерть, у пекло».

Бат – живописне місто-курорт на річці Ейвон. Знамените своїми лікувальними джерелами, місто здавна було популярним серед англійської аристократії. У період реставрації монархії в Англії (друга половина XVII ст.) аристократична верхівка, коли приїжджала в Бат, відкрито демонструвала свободу звичаїв, за що її дуже осуджували пуритани, які прозвали Бат царством сатани (the Devil's own playground). У вустах пуритан вираз to go to Bath означав «йти до диявола (в пекло)». У сучасній англійській мові вирази Go to Halifax і Go to Bath стали тотожними.

To be on the high-road / highway to Needham – бути на межі розорення / банкрутства (досл. бути на шляху в Нідам). Такі два слова визначають сенс цього фразеологізму: 1) Needham – похідне слово (need – нужда, бідність+ham – суфікс, який досить часто зустрічається в назвах англійських міст, наприклад, Cheltenham, Rotherham тощо) і 2) Needham Market – невеличке село недалеко від міста Іпсвіча.

To carry coals to Newcastle – возити щось туди, де цього і так достатньо, займатися безглуздою справою (досл. возити вугілля в Ньюкасл, з рос. їхати в Тулу зі своїм самоваром). Ньюкасл –

центр англійської вугільної промисловості. Перші вугільні копальні розроблялися тут ще в XVII ст.

Scarborough warning, Lydford law – фразеологізми, що мають такі значення: 1) розправа без суду і слідства, 2) попередження, зроблене за дуже короткий термін.

Скарборо – місто у графстві Йоркшир. У цьому місті в XVI ст. королівські чиновники практикували розправу без суду над розбійниками, обґрунтовуючи свої дії формулою «blow first, warning later» – спочатку покарати, а потім розібратися. Історичною ілюстрацією виразу Scarborough warning стало в XVII ст. швидке і несподіване захоплення Томасом Страффордом однієї з фортець Скарборо. Найближчий помічник короля Карла I, страченого згодом під час англійської буржуазної революції, Т. Страффорд відзначався надзвичайною жорстокістю і здобув собі ненависть народу всієї країни.

Дуже цікаві фразеологізми з **топонімами**, які означають рід занять людей (Collins, 1987).

New York finest – «браві молодики Нью-Йорка» (прізвиська нью-йоркських поліцаїв).

Tyburn blossom – молодий злодій, правопорушник (Tyburn – місце для публічних страт у Лондоні до 1783 р).

Bull of Bashan – «васанський бик», тобто людина, яка голосно говорить (Bashan – область у Палестині на схід від Йорданії, що славилася у давнину великою рогатою худобою).

Наведемо ще декілька прикладів виразів із топонімами на суспільно-політичну тематику.

Dutch bargain – угода, яка завершується випивкою (також wet bargain); угода, вигідна лише для однієї сторони, однобока угода (вживання слова Dutch походить від англо-голландської конкуренції на морях у XVII ст.).

California blankets – каліфорнійські ковдри (газети, якими накривалися безробітні, що ночували у парках).

Serbonian bog – безвихідне становище (від назви болота, яке висохло у Єгипті, де, як кажуть, у стародавні часи загинули багато солдатів).

From China to Peru – скрізь, повсюди (вираз вперше вжитий С. Джонсоном).

Donnybrook Fair – галасливе збіговисько, збори, гомін, базар (за назвою щорічної ярмарки, що проходила до середини XIX ст. недалеко від Дубліна).

Kentish fire – голосне висловлювання аудиторією своєї незгоди або нестриманості (виникло у зв'язку із проведенням у Кенті в 1828–1829 рр. гучних зборів, спрямованих проти Catholic Relief Bill).

The Queen of Adriatic – перлина Адриатики – Венеція.

A Philadelphia lawyer – складна, заплутана справа.

Як показало дослідження, топоніми досить часто зустрічаються у *сленгу* (Спіерс Ричард, 1991), зокрема американському, і переважно означають наркотики. Цілком зрозуміло, що утворення сленгового виразу пов'язане з місцем вирощування або розповсюдження певного наркотика. Наприклад, **Acapulco gold** (марихуана), **California cornflakes** (кокаїн), **Manhattan white, Manhattan silver** (різні види марихуани), **Mexican brown** (коричнева марихуана).

Висновки. Одним із завдань лінгвокраїнознавства як предмету, націленого на відтворення в навчальному процесі відомостей про національно-культурну специфіку мовного спілкування, є вивчення топонімів – лексичних одиниць, що позначають реалії, географічні назви. Топоніми у країнознавстві вивчають мову як символи регіональної культури і, таким чином, відображають історію, середовище існування та навколишнє середовище місця.

Нами були розглянуті топоніми: *назви окремих населених пунктів*, географічні назви у складі *виразів і фразеологічних одиниць* (останні становлять найбільший інтерес). Як показало дослідження, географічна назва – стилістично нейтральне слово – набуває експресивного значення у складі словосполучення та фразеологізму і стає їхньою невід'ємною частиною. Цьому сприяли історичні, соціальні та культурні фактори.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. Москва : Русский язык, 1976. 198 с.
2. Гаврюшенко, Г. В. Сергієнко І. А. Годоніми села Покровське Троїцького району Луганської області. *Молоді вчені: гіпотези, проекти, дослідження* : збірник наукових праць. Старобільськ, 2017. С. 4–7.
3. Єрмоленко С. Я. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ : Либідь, 2001. 222 с.
4. Канна В. Ю. Структура, функції та лексикографія конотативної топонімії : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Донецьк, 2009.
5. Клычков Г. С., Демусьяк М. А. Лингвострановедческое описание английских фразеологизмов, включающих географические наименования. *Иностранные языки в школе*. 1987. № 1. С. 76–78.
6. Леонович О. Предисловие. Краткий словарь английских прозвищ. Москва : Высшая школа, 2007. С. 3–13.

7. Осадча Н. В. Підсистема вправ для формування лінгвосціокультурної компетентності в англійському читанні на уроках країнознавства. *Іноземні мови*. 2015. № 84 (4). С. 11–18.
8. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Наказ МОН № 869 від 20.06.2019 р. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/650/65039/5d19f8a25cd2b614345706.pdf>
9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
10. Спирс Ричард А. Словарь американского слэнга. Москва: Русский язык, 1991. 528 с.
11. Стеценко Н. Характеристики понятия «лінгвокраїнознавство». *Наукові записки. Серія: філологічні науки*. 2009. Вип. 81 (2). С. 450–453.
12. Томахин Г. Д. Реалии-американизмы. Пособие по страноведению. Москва : Высшая школа, 1988. 239 с.
13. Яновська О. А. Фонові знання у вимірі сучасної філології. *Наукові видання (Факультет ЕУОТ)*, 2014. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/3609>.
14. Collins V. A Book of English Idioms (With Explanation). London, 1975. 320 с.
15. Zelenska O. The Importance of the Language and Country Study Competence in Foreign Language Learning of the Students Taking the Non-Linguistic Master's Course. *Humanities Science. Current Issues*. 2020. № 1 (26). P. 143–147.
16. Zosimova, O. V. Motivation of American Informal Place Names. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки*. 2016. Вип. IX. С. 61–68.

REFERENCES

1. Vereshchagin E. M., Kostomarov V. G. (1976). *Yazik i kultura [Language and culture]*. Moscow. Russian language. 198 p. [in Ukrainian].
2. Gavryushenko G. V. Sergienko I. A. (2017). Hodonimy sela Pokrovske Troitskoho raionu Luhanskoj oblasti. [Hodonyms of the village of Pokrovske, Troitski district, Luhansk region]. *Young scientists: hypotheses, projects, research. Collection of scientific works*. Starobilsk, P. 4–7 [in Ukrainian].
3. Yermolenko S. Ya. (2001). *Ukrainska mova. Korotki tлумachni slovník lingvistichnih terminiv [A short glossary of linguistic terms]*. Lybid (Kyiv), 222 p. [in Ukrainian]
4. Kanna, V. Yu. (2009). *Struktura, funktsii ta leksykohrafiia konotatyvnoi toponimii [Structure, functions and lexicography of connotative toponymy]*. Extended abstract of candidate's thesis. Donetsk: DonNU [in Ukrainian].
5. Klychov G. S., Demusyak M. A. (1987). *Linhvistychnyy opys anhliys'koyi frazeolohiyi, vkluchayuchy heohrafichni nazvy. [Linguistic description of English phraseology, including geographical names]*. *Foreign languages in school*. № 1. Pp. 76–78. [in Ukrainian].
6. Leonovych, O. (2007). *Predisloviie [Preface]. Kratkii slovar anhliiskikh prozvizhch. [A concise dictionary of English nicknames]*. Moscow: Vysshaya shkola (Pp. 3–13). [in Russian].
7. Osadcha N. V. (2015). *Pidsistema vprav dlya formuvannya linhvosiotsiokul'turnoyi kompetentnosti v anhlovomnomu chytanni na urokakh krayinoznavstva [Subsystem of exercises for the formation of linguistic and sociocultural competence in English reading in lessons of local lore]*. *Foreign languages*. 84 (4). Pp. 11–18. [in Ukrainian].
8. *Pro zatverdzhennya standartu vyshchoyi osvity za spetsial'nisty 035 "Filolohiya" dlya pershoho (bakalavr'skoho) rivnya vyshchoyi osvity. Nakaz MON № 869 vid 20.06.2019 roku. [On approval of the standard of higher education in the specialty 035 "Philology" for the first (bachelor's) level of higher education. Order of the Ministry of Education and Science № 869 of June 20, 2019]*. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/650/65039/5d19f8a25cd2b614345706.pdf> [in Ukrainian].
9. Selivanova, O. O. (2006). *Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia [Modern linguistics: encyclopedia of terminology]*. Poltava: Dovkillia-K [in Ukrainian].
10. Spear Rychard A. (1991). *Slovaru amerykans'koho slenha [Dictionary of American slang]*. Moscow. Russian language, 1991. 528 p. [in Russian].
11. Stetsenko N. (2009). *Kharakterystyky ponyattya "linhvokrayinoznavstvo" [Characteristics of the concept of "linguistics"]*. *Scientific notes. Series: philological sciences*. Issue 81 (2). P. 450–453.
12. Tomakhin, H. D. (1988). *Realii-amerikanizmy. Posobiie po stranovedeniiu [American realia. A course book on country studies]*. Moscow: Vysshaya shkola [in Russian].
13. Yanovska O. A. (2014). *Fonovi znannya u vymiri suchasnoyi filolohiyi [Background knowledge in the dimension of modern philology]*. *Scientific publications (Faculty of EUOT)* URL: <http://hdl.handle.net/123456789/3609>.
14. Collins V. A. (1975). *Book of English Idioms (With Explanation)*. London. 320 p.
15. Zelenska O. (2020). *The Importance of the Language and Country Study Competence in Foreign Language Learning of the Students Taking the Non-Linguistic Master's Course*. *Humanities Science. Current Issues* 1(26). P. 143–147.
16. Zosimova, O. V. (2016). *Motivation of American Informal Place Names*. V. A. Zarva (ed.), *Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu. Filolohichni nauky – Academic Papers of Berdiansk State Pedagogical University. Philology Series: A selection of scholarly articles*. (Issue IX), (pp. 61–68).